LAUSUNTO

Metsäbiotalouden tiedepaneeli

Aihe: Ympäristövaliokunta perjantai 13.10.2023 klo 09.30 / HE 41/2023 vp / Asiantuntijapyyntö
Pääteema tässä kuulemisessa: ympäristön- ja luonnonsuojelu

Eduskunnan ympäristövaliokunta pyytää asiantuntijaanne kuultavaksi ja kirjallista asiantuntijalausuntoanne:

Aika: perjantai 13.10.2023 klo 9.30

Suomi tavoittelee luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämistä vuoteen 2030 ja hiilineutraaliutta vuoteen 2035 mennessä. Metsäbiotalouden tiedepaneeli katsoo, että metsien käytön kestävyyden näkökulmasta on tärkeää varmistaa, että monimuotoisuuden turvaamisen sekä ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen ohjauskeinot ovat mahdollisimman vaikuttavia ja kustannustehokkaita.

Tiedepaneeli tukee Hallitusohjelman kirjausta ”Luonnon monimuotoisuuden kato pysäytetään ja sen suotuisa tila turvataan ilmastoviisaasti vuoteen 2030 mennessä toimeenpanemalla uusi luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategia ja toimintaohjelma, toteuttamalla Helmi-elinympäristöohjelmaa, METSO-ohjelmaa sekä tehostamalla muita toimia lajien ja luontotyyppien suojelemiseksi. Toimien vaikuttavuuden lisäämiseksi toimeenpannaan uudistettua luonnonsuojelulainsäädäntöä. Vähennetään luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvia paineita ja edistetään luonnonvarojen kestävää käyttöä.”

Kirjauksessa tunnistetaan suojelun, ilmastohaasteen ja elinkeinotoiminnan väliset vaihtosuhteet ja yhteensovittamisen välttämättömyys. Paneeli näkee, että erityistä huomiota on kiinnitettävä mittavaan maankäytön muutokseen, jonka energiantuotannon näkökulmasta välttämätön uusiutuvan energiantuotannon kasvattaminen (aurinko- ja tuulivoima) aiheuttavat metsäluonnolle ja metsiin perustuville elinkeinoille. Siksi uuden infrastruktuurin rakentaminen on kohdennettava siten, että luontohaitat voidaan minimoida.

Metsäbiotalouspaneeli katsoo, että metsien kestävyystavoitteeseen pääsemiseksi tarvitaan nykyistä parempaa ymmärrystä erilaisten metsille asetettujen tavoitteiden synergioista ja vaihtosuhteista. Metsäbiotalouden tiedepaneelin näkemyksen mukaan suojeluun käytettävissä olevien resurssien niuketessa:

- Talousmetsissä on tavoiteltava entistä enemmän puuntuotannon sekä ilmasto- ja ympäristöpalveluiden ja luontopohjaisten ratkaisujen yhteistuotantomahdollisuuksia.

- Luonnon monimuotoisuuden suojelu on kohdennettava niin, että laadukkaat suojelualueet muodostavat tarkoituksenmukaisesti kytkeytyneitä kokonaisuuksia.
- Yhdistämällä suojelualueiden läheisyyteen luonnonhoitoa ja heikentyneiden luontotyyppien ennallistamista päästään toimien kustannustehokkuuteen ja vaikuttavuuteen.
- Paikkatietoa on hyödynnettävä metsien käytön ja suojelun suunnittelussa tehokkaasti.
- Suojelu- ja ennallistamistoimien maantieteellinen kohdentaminen ja priorisointi tulee pohjata monipuolisiin paikkatietoaineistoihin
- Ohjauskeinoja tulee kehittää tutkitun tiedon pohjalta.
- T&K-rahoitusta on kohdennettava mallien ja menetelmien rakentamiseen, jotta em. tavoitteiden toteutukselle on tarvittava tietopohja. Lisäksi T&K-rahoitusta tulee kohdentaa monimuotoisuuden turvaamistoimien vaikuttavuuden arviointiin.

Metsäbiotalouden tiedepaneeli arvioi metsien kasvun hidastuvan ja metsätuhojen määrän kasvavan Suomessa. Geopoliittisista syistä energiahuoltoon kohdistuu suuria uhkia. Paneeli painottaa suojelu- ja ennallistamistoimien kohdentamista siten, että suojelutoimet eivät tarpeettomasti rajoita puuta jalostavan teollisuuden ja yhdyskuntien energiantuotannon toimintaedellytyksiä ja että toimet ovat luonnonsuojelubiologisesti mahdollisimman vaikuttavia ja kustannustehokkaita.

.